

PIRHONEN, *Jouko* Kalevi Esaias, ritari no. 111

Vara-amiraali, yleisesikuntaupseeri

Ritari 111, 4.6.1943, kapteeniluutnantti, moottoritorpedovenelaivueen päällikkö MtvLv

Syntyi: 13.12.1915 Sortavalassa

Kuoli: 25.3.1996 Espoossa

Vanhemmat: kauppias Esa Pirhonen ja Hilda Maria Mikkonen Puoliso:
Maija-Liisa Tirranen, k. 2013

Lapset: Jouko Ilmari (1940), merikapteeni, Espoo

Liisa Marjatta (1943) Nordberg, peruskoulun luokanopettaja, Espoo

Ylioppilas Sortavalan lyseo 1934, varusmies MSK, koululaiva Suomen Joutsen ja RL 1934–35, MSK reserviupseerikurssi 4 koululaiva Suomen Joutsen 1934, MSK kadettikurssi 10 1935–37, MSK kapteenikurssi 1946, SKK/MSO 3 1947–49, merikapteenin ja merenkulun lainopin tutkinto 1948, yleisesikuntaupseerin arvo 27.1.1950, perämiehenkirja 1951, Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi 5 1962, KadK ylimmän päällystön opetustilaisuus 1966. Kuului Sortavalan merisuojauskuntaan 1929–34.

Vahtiupseeri koululaiva Suomen Joutsen 1937–38, nuorempi upseeri RL 1938, koulutusupseeri RT 3 1938–39, viestiupseeri ja adjutantti panssarilaiva Ilmarinen 1939, moottoritorpedoveneen päällikkö MtvLv 1939, kevyen tykistön päällikkö panssarilaiva Ilmarinen 1940–41, järjestelytoimiston päällikkö TurLAE 1945, raivausupseeri VII RaivOs 1945, toimistoiesiupseeri LE 1945–46, laivueenpäällikkö II RaivOs 1946, toimistoiesiupseeri TurLAE 1946–47, toimistopäällikkö MerivE 1949, toimistoiesiupseeri, toimistopäällikkö ja meriasiaainupseeri PvPE operatiivinen osasto 1949–53, merisota- ja rannikkopuolustusopinopettaja ja merisotalinjanjohtaja SKK 1953–56, sotavarustetoimiston päällikkö PE sotatalousosasto 1956–58, osastopäällikkö MerivE huolto-osasto 1958–61, osastopäällikkö PIM sotilasasiainosasto 1961–64, LaivLp komentaja 1964–66, merivoimien komentaja 1966–74, evp 1.7.1974.

Merivoimien kunniahuoneiston jäsen 1945, SKK:n kunnianeuvoston jäsen 1954–55, Valtioneuvoston asettaman merimiesten ammattikoulutusta käsittelevän koululaivakomitean jäsen 1954–58, sotavarustetoimikunnan jäsen ja työvaliokunnan puheenjohtaja 1956–57, merivoimien korjauspajatoimikunnan puheenjohtaja 1958–60, puolustuslaitoksen virkapukutoimikunnan asiantuntijajäsen 1958–61, puolustuslaitoksen korjauspajatoimikunnan neuvotteluelimen jäsen 1959–60, MerivE:n kunnianeuvoston ja sairaantarkastustoimikunnan puheenjohtaja 1960, puolustuslaitoksen virkapukutoimikunnan jäsen 1961–64, Lapuan patruunatehtaan johtokunnan jäsen ja sihteeri 1961–64, eduskunnan puolustusasiainvaliokunnan sihteeri 1961–64, valtioneuvoston esittelijä 1961–64.

Talvisota: moottoritorpedoveneen päällikkö MtvLv 1939 ja miinalaivan päällikkö RL 1939–40, komppanianpäällikkö Pataljoona Aaltonen 1940, Suomenlahti, Mussalo, Virolahti

Jatkosota: kevyen tykistön päällikkö panssarilaiva Ilmarinen 1941, opetusupseeri ja moottoritorpedoveneryhmän päällikkö MtvLv 1941–42, komennettu Saksan laivaston 4. Schnellboot-laivueeseen 1942, laivueenpäällikkö MtvLv 1942, kurssinjohtaja KevLOs 1942–43, laivueenpäällikkö 1. MtvLv 1943–44, Saaristomeri, Suomenlahti.

Toimitusjohtaja Tapiolan kunnallisteknillinen Huolto Oy 1961–62, ja hallituksen varapuheenjohtaja 1961–63.

Laivaston Aseveljet Helsingin paikallisosaston moottoritorpedovenekerhon puheenjohtaja 1941–44, Helsingin Meriupseerikerhon puheenjohtaja 1949–50, Meriupseeriyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtaja 1949–50 ja 1956–57, puheenjohtaja 1957–61, Suomen Laivastoliiton hallituksen jäsen 1950–55 ja valtuuskunnan jäsen 1966–96, Kadettikunnan matrikkeli-toimikunnan jäsen 1950, valtuuskunnan ja julkaisutoimikunnan jäsen 1950–53, varapuheenjohtaja 1967–68 ja puheenjohtaja 1968–70, Upseeriliiton hallituksen jäsen 1951–53, valtuuskunnan jäsen ja merivoimaosaston puheenjohtaja 1958–61, Suomen Sotatieteellisen Seuran sotahistoriallisen jaoston selostaja 1951–53, seuran sihteeri ja rahastonhoitaja 1953–58, tilintarkastaja 1958–64 ja arvostelulautakunnan jäsen 1960–71, Virkamiesjärjestöjen Keskusliiton hallituksen jäsen 1953, Tiede ja Ase -julkaisun toimitussihteeri ja toimituskunnan jäsen 1953–57, Otsolahden Lämpö Oy:n hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 1956–60, Kadettikunnan merivoimapiirin puheenjohtaja 1958–61, Kadettikunnan valtuuskunnan jäsen 1958–61, Asunto Oy Kontiontien hallituksen varapuheenjohtaja 1958–59 ja puheenjohtaja 1960–62, Espoon kunnanvaltuuston varajäsen 1957–60, Espoon kunnanhallituksen varajäsen 1957–58, jäsen 1959–60 ja varajäsen 1961–62,

Espoon kunnanhallituksen edustaja rakennus-, tarkastus-, suomalaisessa kirjasto-, raittius- ja kotiseutulautakunnassa 1959–60 sekä kunnanhallituksen edustaja Lahnuksen, Myllykylän, Tapiolan, Vanhankylän ja Vapaaniemen kansakoulun johtokunnassa 1959–60, Vakuutusosoikeuden varajäsen 1959–61, Puolustusvoimien Henkilökunnan Keskusliiton puheenjohtaja 1963–64, Laatokan Karjalaisten Avustusyhdistyksen puheenjohtaja 1976–94, kunniapuheenjohtaja 1995, United States Naval Instituten kunniajäsen 1971 ja Meriupseeriyhdistyksen kunniajäsen 1973. Mannerheim-ristin ritarien säätiön hallituksen jäsen 1954–69, valtuuskunnan varajäsen 1970–72 ja jäsen 1972–77, valtuuskunnan varapuheenjohtaja 1971–77, hallituksen puheenjohtaja 1977–87 ja hallituksen työvaliokunnan puheenjohtaja 1977–83.

Julkaisut: yhdessä komentaja Orvo Peuranheimon ja komentaja Kullervo Killisen kanssa Laivat puuta, miehet rautaa (1956).

Ylennykset:

Reservialiluutnantti 5.9.1935, aliluutnantti 16.9.1937, luutnantti 16.9.1939, kapteeniluutnantti 9.12.1941, komentajakapteeni 18.7.1944, komentaja 12.3.1956, kommodori 13.11.1961, kontra-amiraali 7.8.1966, vara-amiraali 5.7.1971.

Kunniamerkit:

SL K 1, MR 2, VR 2 mk, VR 3 tlk, VR 3 mk, VR 4 mk, SVR R I, Ts mm, Js mm, Sot am, RUL am, KK am sk, My am, SaksRR 1 ja RR 2, TanskDR suurr, RuotsMR K 1, XXX

Suomen Leijonan
1 lk. komentajamerkki

Vapaudenristin
2.lk Mannerheim-risti

2. lk Vapaudenristi
miekkoineen

3. lk Vapaudenristi
miekkoineen ja
tammenlehvineen

3. lk Vapaudenristi
miekkoineen

4. lk Vapaudenristi
miekkoineen

Suomen Valkoisen
Ruusun
Ritarikunnan
1. lk ritarimerkki

Talvisodan
muistomitali

Jatkosodan
muistomitali

Sotilasansiomitali

RUL:n kultainen
ansiomitali

Kadettikunnan
ansiomitali
miekkojen kera

Meriupseeriyhdistyksen
ansiomitali

Saksan 1. luokan
rautaristi

Saksan 2. luokan
rautaristi

Tanskan Dannebrogin
ritarikunnan suurristi

Ruotsin Miekkaritarikunnan
1 lk. komentaja

Valtion virka-ansiomerkki
30 v. palveluksesta

RITARIKSI NIMITTÄMINEN JA PERUSTELUT

”Ylipäällikkö on pvm:llä 4.6.43 nimittänyt Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi kapteeniluutnantti Jouko Kalevi Esaias Pirhosen.

Kapteeniluutnantti Pirhonen on kuluvan sodan aikana osoittanut mallikelpoista neuvokkuutta, esimerkillistä rohkeutta sekä uupumatonta intoa ja hyökkäyshenkeä toimiessaan ensin moottoritorpedoveneen päällikkönä, sittemmin ryhmän ja laivueen päällikkönä. Hän on päättäväisesti ja häikäilemättömästi johtanut kuusikymmentäkolme vihollisen toiminta-alueille ja tukikohtiin tehtyä vaarallista hyökkäys-, miinoitus-, tiedustelu- ja varmistusmatkaa, upottaen ja vaurioittaen vihollisen aluksia. Retkillään on hän sitä paitsi hankkinut johdolle arvokkaita tietoja, joilla on ollut suuri merkitys merisotatoimia edelleen jatkettaessa. Syyskuussa 1941 erään tiedustelumatkan yhteydessä upotettiin kapteeniluutnantti Pirhosen komennossa torpedolla 800 tonnin vihollisraivaaja lähellä Suursaaren sataman suuta ja lokakuussa 1941 Suursaaren Suurkylän redillä kaksi aivan uutta rakennetta olevaa, noin 450 tonnin ”Fugas”-raivaajaa. Marraskuussa 1942 tunkeutui kapteeniluutnantti Pirhonen veneineen Lavansaaren satamaan, välittämättä sataman suulla vartioivista vartiomoottoriveneistä ja upotti viidellä torpedolla panssaroidun, yli 100 metrin pituisen, noin 1700 tonnin suuruisen, viidellä 130 mm tykillä varustetun tykkivene Krasnoje Znamjan. Jatkuvilla partioretkillään on kapteeniluutnantti Pirhonen mm. aikaansaanut sen, että vihollisen on ollut pakko huoltokuljetuksissaan turvautua vahvoihin saattueisiin, josta taas on aiheutunut lukuisia miinaan ajoja. Hänen hyvää merimieskuntoaan ja erinomaista ammattitaitoaan todistaa parhaiten se, että hän on kaikki retkensä kyennyt suorittamaan ilman omia tappioita.”

VIIMEINEN LEPOSIJA: HELSINKI, Hietaniemen hautausmaa

Sijainti: 60°10'17.3"N 24°54'32.2"E
60.171472, 24.908944